

**Czy odkupienie winy zwalnia człowieka z odpowiedzialności za wyrządzone krzywdy?  
Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanego fragmentu Pana  
Tadeusza Adama Mickiewicza, do całego utworu oraz do innego tekstu kultury. Twoja praca  
powinna liczyć co najmniej 250 słów.**

Adam Mickiewicz

*Pan Tadeusz Księga X: Emigracja. Jacek*

Imię zdrajcy przyłgnęło do mnie jako dzuma.  
Odwracali ode mnie twarz obywatela,  
Uciekali ode mnie dawni przyjaciele;  
Kto był lękliwy, z dala witał się i stronił;  
Nawet lada chłop, lada Żyd, choć się pokłonił,  
To mię z boku szyderskim przebijał uśmiechem;  
Wyraz »zdrajca« brzmiał w uszach, odbijał się echem

W domie, w polu. Ten wyraz od rana do zmroku  
Wił się przede mną, jako plama w chorym oku.  
Przecież nie byłem zdrajcą kraju!...

(...)

\*

Uciekłem z kraju!  
Gdziem nie był! com nie cierpiał!

Aż Bóg raczył lekarstwo jedyne objawić.  
Poprawić się potrzeba było i naprawić  
Ile możliwości to...

(...)

„Bardziej niżli z miłości, może z głupiej pychy  
Zabiłem; więc pokora... wszedłem między mnichy,  
Ja, niegdyś dumny z rodu, ja, com był junakiem,  
Spuściłem głowę, kwestarz, zwałem się Robakiem,  
Ze jako robak w prochu...”

„Zły przykład dla Ojczyzny, zachętę do zdrady  
Trzeba było okupić dobremi przykłady,  
Krwia, poświęceniem się...”

Biłem się za kraj; gdzie? jak? zmilczę; nie dla chwały  
Ziemskiej biegłem tylekroć na miecze, na strzały.  
Milej sobie wspominam nie dzieła waleczne  
I głośne, ale czyny ciche, użyteczne,  
I cierpienia, których nikt...”

Udało mi się nieraz do kraju przedzierać,  
Rozkazy wodzów nosić, wiadomości zbierać,  
Układać zmywy... Znają i Galicyjanie  
Ten kaptur mnisi – znają i Wielkopolanie!  
Pracowałem przy taczkach rok w pruskiej fortecy,

Trzy razy Moskwa kijmi zraniła me plecy,  
Raz już wiedli na Sybir; potem Austriacy  
W Szpilbergu zakopali mnie w lochach do pracy,  
W carcerdurum – a Pan Bóg wybawił mię cudem  
I pozwolił umierać między swoim ludem,  
Z Sakramentami.

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz czyli Ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z roku 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem*, Wrocław 1982.